

LBRIS

We know
books

ARHIMANDRITUL ZAHARIA

ECOURILE DUHULUI

MĂNĂSTIREA STAVROPIGHIE SFÂNTUL IOAN
BOTEZĂTORUL, ESSEX, ANGLIA

Traducere după originalul în limba greacă

ΑΠΗΧΗΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

© Stavropegic Monastery of St John the Baptist, Essex, UK

ISBN 978-1-915687-55-5, Hardback Edition

ISBN 978-1-915687-56-2, Paperback Edition

Pentru ediția în limba română

ECOURILE DUHULUI

©2025, Mănăstirea Stavropighie Sf. Ioan Botezătorul, Essex,
Marea Britanie

ISBN 978-1-915687-87-6, Paperback Edition

Traducere Monahiile Tecla și Porfirie

Redactare și punere în pagină Monahia Casiana

Tipărit de Lyhnia A.E., Atena, Grecia

Ediție a Mănăstirii Stavropighie Sf. Ioan Botezătorul

Tolleshunt Knights, by Maldon,

ESSEX, CM9 8EZ,

England, UK

<https://essexmonastery.com/bookshop>

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în vreo formă sau prin mijloace electronice, mecanice sau fotocopiere etc., fără a obține în prealabil permisiunea scrisă a Mănăstirii Sf. Ioan Botezătorul.

CUPRINS

Prolog	11
Introducere: „De unde mie aceasta?”	15
Partea I: Nașterea Domnului	
Hristos, Părintele veacului ce va să fie	25
Încercarea cea de pe urmă a omului – vremea „să lucreze Domnul”	45
Renăscuți din Duhul Sfânt	61
Hristos, darul întreit	71
Harul înfierii	89
Partea a II-a: De la Bobotează la Cincizecime	
Boboteaza: „Domnul peste ape multe”	101
Întâmpinarea Domnului: „Împodobește-ți cămara ta, Sioane, și primește pe Împăratul Hristos”	117
Schimbarea la Față: „Să se însemneze peste noi lumina Feței Tale”	133
Crucea de Viață-dătătoare: Crucea smereniei	159
Cincizecimea: Adierea de vânt lin a Duhului	173

Partea a III-a: Întrebări și răspunsuri

Oglindirea Cerului pe pământ	193
Minunea Învierii lui Hristos și minunea mai mare a pogorării Sale din smerita Sa iubire cea până întru sfârșit	203
Taina renașterii omului în Duh	217
Epilog: Calea Domnului	243

Introducere

*„De unde mie aceasta?”
(Lc. 1, 43)*

Cuvântul „lămurit cu foc”¹ al Domnului vestește: „Aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis”². Viața veșnică este cunoașterea adevăratului Dumnezeu. Însă viața Lui este nesfârșită, iar noi, așa neputincioși cum suntem, atunci când ni se descoperă, abia dacă putem cuprinde cu mintea o mică parte a ei. De aceea, dumnezeiasca Pronie a rânduit praznice de-a lungul anului, ca popasuri unde ne întâlnim cu Domnul, ca porți prin care pătrundem în prezența Lui. Pregătindu-ne pentru fiecare sărbătoare cu pocăință și smerită aducere de mulțumită, atragem harul, care ne face părtași unor evenimente veșnice. Atunci strigăm și noi cu glas mare, asemenea pruncilor evreilor la intrarea lui Hristos în Ierusalim: „Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului”³. Însă strigătul nostru nu este pricinuit de o emoție de moment, ci de o simțire duhovnicească.

1. Ps. 118, 140.

2. In. 17, 3.

3. Cf. Mt. 23, 39; Mc. 11, 9; Lc. 19, 38; In. 12, 13.

Toate evenimentele vieții pământești a lui Hristos sunt „semne” ale lui Dumnezeu. Ele sunt ferestre prin care vedem lucrările mari și minunate ale Dumnezeului nostru. De pildă, la Nașterea Domnului, îngerul le-a vestit păstorilor: „Și acesta va fi semnul: veți găsi un Prunc înfășat, culcat în iesle”⁴. Prin acest cuvânt, el le-a descoperit „semnul” Mântuitorului nou-născut, așezat într-o iesle de dobitoace necuvântătoare, „semnul” smereniei Sale de negrăit, prin care El Se pogoară ca să-l întâlnească pe om și să-i dăruiască viața veșnică.

„Semnul” suprem al Domnului este Pătimirea și Crucea Sa. Acest semn descoperă puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu⁵, prin care omul biruiește lumea, îl înfrânge pe vrăjmaș și se face părtaș la moștenirea Cerului. La praznicul Cincizecimii cântăm: „Acum limbile s-au făcut tuturor spre semn”⁶. În ziua aceea, mulțimea a văzut oameni obișnuiți, cuprinși de o beție trezvitoare, vestind măririle lui Dumnezeu în graiuri străine.

Toate aceste semne deschid o poartă, oferind privesețea vieții tainice și mai presus de fire pe care Dumnezeu a pregătit-o pentru cei ce cred în El. În Biserică, fiecare praznic, fiecare sfânt locaș și Dumnezeiasca Liturghie sunt semne ale prezenței Domnului. Cel mai sfânt dintre toate semnele este Trupul și Sângele lui Hristos, care este plin de Duhul puterii și al mântuirii Sale.

Dumnezeu a încredințat oamenilor descoperirea adevărului prin semne și, tot prin semne, noi, cei săraci și sărmani,

4. *Lc.* 2, 12.

5. *Cf.* 1 *Cor.* 1, 24.

6. *Penticostarul*, Luna de după Rusalii, Vecernia plecării genunchilor, la Stihovăna, Stihiră idiomelă, glasul al 3-lea.

dăm mărturie despre viața Duhului. Însă aceasta presupune ca fiecare dintre noi să se nevoiască și să Îi aducă Domnului un dar duhovnicesc. Fără „propriul nostru dar”⁷, nu putem fi mădulare ale Trupului lui Hristos, nu putem simți adierea cea lină a Duhului Său, nici nu Îi putem înțelege cuvântul. Pe măsura pregătirii noastre pentru fiecare praznic, primim harul dumnezeiesc și ne înălțăm în tărâmul veșniciei.

Trebuie să priveghem, căci Domnul ne previne: „Nu ziceți voi că mai sunt patru luni și vine secerișul? Iată zic vouă: Ridicați ochii voștri și priviți holdele că sunt albe pentru seceriș”⁸. Cu cât ne pregătim mai cu osârdie pentru praznice, cu cât ne lucrăm mai cu râvnă darul nostru, cu atât mai bogat va fi rodul sfințeniei pe care îl vom dobândi, căci „cel ce seceră primește plată și adună roade spre viața veșnică”⁹.

Întreaga istorie a legăturii dintre Dumnezeu și om este o istorie a iubirii. La Vecernia Înălțării Domnului se citește următorul pasaj din Prorocul Isaia: „Și n-a fost un trimis și nici un înger, ci fața Lui i-a mântuit. Întru iubirea Lui și întru îndurarea Lui El i-a răscumpărat, i-a ridicat și i-a purtat în toată vremea de demult”¹⁰. Sfântul Ignatie Teoforul, mergând spre mucenicie, spunea: „Dragostea mea este răstignită”¹¹. Dragostea lui pentru Dumnezeu era curată, neprihănită, sfântă. El era întemnițatul lui Iisus Hristos și în inima sa auzea apele vii ale Duhului Sfânt strigând: „Vino la Tatăl”¹².

7. *Cf.* 1 *Cor.* 7, 7.

8. *In.* 4, 35.

9. *In.* 4, 36.

10. *Is.* 63, 9.

11. *Cf.* Sfântul Ignatie Teoforul, *Epistola către Romani*, VII, în *Scrierile Părinților Apostolici*, în coll. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 1, trad. Pr. D. Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1979, p. 176.

12. *Ibid.*, p. 177.

Omului îi este cu neputință să înțeleagă această taină fără semnul Cincizecimii, fără ecourile paradoxale ale „străinelor graiuri, minunatelor dogme, uimitoarelor învățături”¹³ ale înțelepciunii lui Dumnezeu. Apostolii purtau în piepturile lor inimi rănite de dragostea dumnezeiască. Sfântul Pavel tâlcuiește că, pentru ca omul lui Dumnezeu să ajungă la desăvârșire, trebuie să aibă tăierea împrejur a inimii, o rană care nu îi îngăduie duhului său nicio clipă de odihnă. Această rană nu este aducătoare de moarte, ci, dimpotrivă, îi subțiază mintea și inima; îi împărtășește alte gânduri, alte simțiri, o altă viață. Creștinul nevoitor se tânguiește cu mintea ancorată în inimă, căci se teme ca nu cumva să piardă roua cerească pe care o dăruiește mângâierea îmbelșugată a Duhului Sfânt.

Venim la Biserică căutând „un semn spre bine”¹⁴, un semn al bunătății lui Dumnezeu, și nu doar o simplă alinare sufletească. Viața duhovnicească adevărată nu constă în împlinirea unor îndatoriri religioase care ne dau impresia că ni se cuvine viața veșnică. În Biserică ne străduim să aflăm legătura cu semnul lui Dumnezeu, căci scopul vieții noastre este să primim darul Duhului Sfânt, care ne va întări în iubirea puternică față de Iisus, Dumnezeul cel Preaînalt. Apostolul Pavel lămurește că, pentru a fi creștin adevărat, omul trebuie să poarte în inima sa semnele Domnului Iisus. Aceasta este taina cea mare care se săvârșește în Biserica noastră. Întru această taină suntem inițiați mai cu seamă la marile praznice, precum Nașterea Domnului, Paștile și la „praznicul cel după praznice și cel mai din urmă”¹⁵ al Cincizecimii.

13. *Penticostarul*, Duminica Cincizecimii, Utrenia, Laude, glasul al 4-lea.

14. *Ps.* 85, 16.

15. *Penticostarul*, Utrenia Cincizecimii, Sedealna după întâia Catismă, glasul al 4-lea.

De vreme ce Duhul cel atotstăpânitor „suflă unde voiește”¹⁶, harul praznicelor nu poate fi îngrădit la zilele de sărbătoare rânduite. Se poate întâmpla să vină mai înainte sau după praznic. Și chiar dacă nu ne cercetează deloc, noi stăruim întru nădejde, știind că Domnul „împărățește în veac”, fie că simțim sau nu mângâierea Duhului Său. Nimic nu ni se cuvine de la sine, după cum zice Domnul: „Alții au muncit, și noi am intrat în munca lor”¹⁷. Semănătorii sunt sfinții, cei ce au urmat calea Domnului, calea poruncilor Sale. Așadar, vom secera roadă în veșnicie și vom putea sta în sfânta Sa prezență, dacă vom lepăda și noi toate, chiar și viața noastră, pentru poruncile Lui: „Dacă grăunțele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă”¹⁸.

Cercetându-ne viața în lumina cuvântului lui Dumnezeu, descoperim că poruncile Sale sunt „fără de sfârșit”¹⁹ și ne țintuiesc pe o cruce nevăzută²⁰. Dorința de a le împlini și, în același timp, conștiința că suntem atât de departe de măsura lor pricinuiesc o durere adâncă în inimă. În lupta noastră de a-L iubi pe Dumnezeu și pe aproapele, înțelegem că „adâncile rădăcini ale «cunoașterii răului» sunt cu neputință de smuls prin propriile puteri. [...] Un astfel de har se încredințează doar celor care înșiși se încredințează lui Dumnezeu-Hristos. Iar harul acesta este, de asemenea, un dar al dragostei lui Dumnezeu, fără de care lacrimile nu vor curge”²¹.

16. *In.* 32, 8.

17. *Cf. In.* 4, 38.

18. *In.* 12, 24.

19. *Cf. Ps.* 118, 96.

20. *Cf. Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, p. 253.

21. *Ibid.*, p. 18.

Una este voia lui Dumnezeu pentru noi: viața sfântă, după cuvântul Apostolului: „Căci voia lui Dumnezeu aceasta este: sfințirea voastră”²². Deși în veacul acesta harul nu este statornic – ne cercetează, iar mai apoi se retrage –, dacă păstrăm urmele lui în inimă, treptat el ne descoperă „chipul Fiului Tatălui”²³. Și, după cum observă Sfântul Sofronie, în tânjirea dureroasă de a ne asemena acestui chip „se tănuiește puterea cea nefăcută. Ne aflăm aruncați în nemărginirea lui Dumnezeu”²⁴.

Domnul a venit pe pământ ca să prefacă viața vremelnică într-o trambulină către veșnicie. O, binecuvântat salt! Biserica ne pregătește pentru această trecere, astfel încât, atunci când, la sfârșitul zilelor noastre, „sufletul nostru va atârna ca o făptură mică și neputincioasă deasupra prăpastiei”, să aflăm adăpost pentru totdeauna „în mâinile Făcătorului nostru”²⁵. Într-adevăr, ce poate dori omul mai mult decât să petreacă veșnic în „turnurile și întăriturile”²⁶ Bisericii Cerești, ale Trupului lui Hristos? Atunci Însuși Hristos va deveni toate într-un el, „plinirea Celui ce plinește toate într-un toți”²⁷.

Domnul a săvârșit semne atât de minunate, încât pentru ele trebuie să fie adusă mulțumire „de către mulți”²⁸. Aceasta este duhul praznicelor. Când Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, purtându-L în pântec pe Hristos, a salutat-o pe Elisabeta, pruncul acesteia, Cinstitul Înaintemergător, „a

22. 1 Tes. 4, 3.

23. Vom vedea pe Dumnezeu precum este, p. 48.

24. *Ibid.*, p. 48.

25. Cf. *ibid.*, p. 160.

26. Cf. Ps. 121, 7.

27. Ef. 1, 23.

28. Cf. 2 Cor. 1, 11.

săltat de bucurie”²⁹; a dănuțuit înlăuntrul ei și a devenit pro-roc „încă din pântecul maicii sale”. „De unde mie aceasta?”, a strigat Elisabeta într-un avânt de recunoștință. Aceasta este reacția firească a omului care primește har de la Dumnezeu. Acestea sunt cuvintele tuturor celor ce s-au născut din nou și au primit darul înfierii dumnezeiești. Ei simt că sunt datori totdeauna să Îi mulțumească Domnului, „căci Dumnezeu i-a ales dintru început, spre mântuire, întru sfințirea duhului și întru credința adevărului”³⁰.

29. Cf. Lc. 1, 41.

30. Cf. 2 Tes. 2, 13.